

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Utrecht
T.a.v. [REDACTED] (Adviseur Monumenten)
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

DSO-verzoeknummer

Uw kenmerk: 20250520
01657 000

Onze referentie

1721868

Datum 18 juli 2025
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Naam Janskerk
Adres Janskerkhof 26
Postcode/plaats 3512BN Utrecht
Gemeente/provincie Utrecht; Utrecht;
Monumentnummer 36169

Geacht college,

Op 20 juni 2025 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden het volgende voorschrift:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een gespecialiseerd adviesbureau een nulmeting te worden uitgevoerd van de huidige akoestiek en dienen de gevolgen van de voorgestelde ingrepen te worden doorgerekend. Op basis hiervan kan worden bepaald of mitigerende maatregel nodig zijn om het orgel ook in de toekomst goed te laten klinken. Indien op basis van deze analyse maatregelen nodig blijken, dienen deze in voorliggend plan te worden geïntegreerd.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

In voorliggend plan wordt de Janskerk geschikt gemaakt voor onderwijsactiviteiten van de Protestantse Theologische Universiteit. De wens bestaat de kerkruimte te voorzien van collegezalen, ruimtes voor kleinere bijeenkomsten en zelfstudieplekken. De nieuwe functies worden voornamelijk gehuisvest in en rond een nieuw toe te voegen inbouvvolume in het schip. De noorderkapel wordt met glas afgesloten van de kerk en ingericht als ruimte voor 'oefenpreken'. Ook vinden wijzigingen plaats in de vestibule en aanpalende ruimtes aan de voorzijde van de kerk. In het transept en het koor vinden – met uitzondering van inpassing van toegankelijkheidsmaatregelen – geen aanpassingen plaats. Deze ruimte blijft ook na de transformatie beschikbaar voor kerkdiensten. Wijzigingen aan het exterieur blijven met het aanbrengen van twee luchtroosters in het dakvlak zeer beperkt. Verduurzamingsmaatregelen aan de vensters maken geen deel uit van deze vergunningsaanvraag.

Motivering

De RCE is door de gemeente Utrecht in een vroeg planstadium betrokken en in verschillende stadia om adviezen gevraagd. Sinds februari 2024 hebben diverse overleggen en locatiebezoeken plaatsgevonden. Op 17 april 2025 heeft de RCE een pre-adviesbrief verstrekt (referentie 1506659). Mijn beoordeling van het voorlopig ontwerp was toen:

De Janskerk is een rijksmonument met een bijzonder lange bouw- en gebruiksgeschiedenis en hoge historische en monumentale waarde. Ik stel vast dat alle betrokken partijen zich hier terdege van bewust zijn. Dat komt mede tot uiting in de uitgebreide bouwhistorische en waardestellende analyses die voorafgaand aan deze opgave zijn gemaakt.

Ook bij de uitwerking van de voorlopige ontwerpplannen is een hoge mate van zorgvuldigheid betracht. De voorgestelde functie past bij de geschiedenis van deze kerk, die eerder in de geschiedenis al eens als bibliotheek heeft gediend. Het geschikt maken van de noorderkapel als ruimte voor 'oefenpreken' vraagt geen aanpassingen die het monumentenbelang schaden.

In het schip zijn de gevolgen ingrijpender. Verschillende ruimtelijk indelingen zijn overwogen (o.s. gestapelde lokalen voor het west-venster), maar inmiddels voorziet het plan in de inbouw van een fors één laags volume. Het dak van de inbouw is toegankelijk vanuit het entreegebied. Dit voorstel heeft stevige invloed op de beleving van de kerkruimte. De zichtlijnen in de lengterichting van de kerk worden beperkt evenals de beleving van de kenmerkende boogstructuren tussen het schip en de zijbeuken.

Anderzijds voegt het zicht vanaf het dak van de inbouw een nieuwe beleving toe.

Of dit concept een voor het monument acceptabele oplossing biedt hangt in mijn optiek vooral af van de volgende aspecten:

- *De realisatie van de inbouw en bijbehorende installatietechniek dient fysieke schade aan monumentale onderdelen (denk bijvoorbeeld aan grafzerken) te minimaliseren (reversibiliteit);*
- *Door een transparante vormgeving (en doordacht gebruiksprotocol) van de inbouw dienen de zichtlijnen zo veel mogelijk beleefbaar te blijven;*
- *Het onderscheid tussen oudbouw en nieuwbouw dient helder afleesbaar te zijn in vormgeving en materialisering;*

- *Zorgvuldige planuitwerking en detaillering.*

Kijkend naar de DO stukken zoals die inmiddels voorliggen (laatste stukken gedeeld op 16 juli) stel ik vast dat het plan op een dusdanige wijze verder is uitgewerkt dat het beoogde programma op een overtuigende manier is ingepast en de negatieve impact op de monumentale waarden zijn geminimaliseerd.

Bij de inpassing van de nieuwe functies, inclusief bijbehorende installatietechniek en ingrepen ten behoeve van de toegankelijkheid, is naar mijn oordeel zeer zorgvuldig te werk gegaan. Hierdoor is -gegeven het vrij forse programma- de ruimtelijke en fysieke impact van het plan op de monumentale waarde van de Janskerk geminimaliseerd.

Er is echter nog één aspect dat naar mijn overtuiging nu nog niet de aandacht heeft gekregen die het verdient. Dat is de akoestiek.

In het vooroverleg is akoestiek wel benoemd geweest, maar ik zie het niet terug in de stukken. Voorliggende plan zal zeker een effect hebben op dit aspect. Ik adviseer dat voorafgaand aan de werkzaamheden een nulmeting wordt gedaan van de huidige akoestiek en dat de gevolgen van de ingrepen worden doorgerekend. Uit een dergelijke analyse kan naar voren komen of mitigerende maatregelen nodig zijn om het orgel ook in de toekomst goed te laten klinken. Ik adviseer aandacht voor dit aspect te borgen door dit als voorschrift op te nemen in de vergunning.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

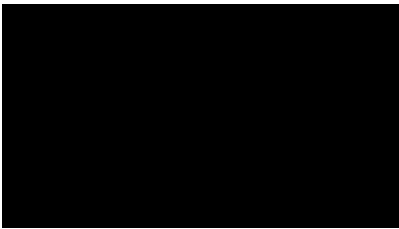
Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

Onze referentie

1721868

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

Adviseur Architectuurhistorie